

**ЭТНОКОРЕОЛОШКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЛАЗАРСКИТЕ
ОБРЕДНИ ПОВОРКИ ОД ЭТНИЧКИОТ ПРЕДЕЛ БОЈМИЈА**

**ETHNOCOREOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE LAZARUS
RITUAL PROCESSIONS FROM THE ETHNIC REGION OF BOYMIA**

Тијана ЈАНЕВСКА • Tijana JANEVSKA

Музичка академија, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Северна Македонија
Music Academy, University “Goce Delčev”, Štip, North Macedonia
tijana_jan@hotmail.com

АПСТРАКТ

Предмет на истражување на оваа тема беа лазарските обреди, обредното пеење и играње во етничкиот предел Бојмија. Со користење на посебни техники и методи на истражување, се дојде до релевантни податоци за обработената тема. Прикажан е континуитетот на нивното периодично активно изведување, како и религиозните аспекти на овие обредни поворки. Главниот акцент е ставен на етнокоролошката анализа на лазарските песни, односно разработка на нивните етнокоролошки и етномузиколошки карактеристики. Посебен осврт е даден и кон обредната носија и реквизитите. Обредите и ден денес се задржани во автентична форма, а со тоа се стреми и кон нивна поголема актуализација со адаптација за сценска изведба.

КЛУЧНИ ЗБОРОВИ

Лазаренки; обреди; етнокоролошки карактеристики; религиозни аспекти; обредна носија; реквизити;

ABSTRACT

The subject of research on this topic was the Lazarus rituals, ritual singing, and dancing in the ethnic region of Boymia. By using specific research techniques and methods, relevant data on the processed topic was obtained. The continuity of their periodic active performance is shown, as well as the religious aspects of these ritual processions. The main emphasis is on the ethnocoreological analysis of the Lazarus songs, including the elaboration of their ethnocoreological and ethnomusicological characteristics. Special attention is also given to the ritual traditional costumes and props. The rituals are still preserved in an authentic form to this day, and therefore they strive for their greater actualization and adaptation for stage performance.

KEY WORDS

Lazarenki; rituals; ethnocoreological characteristics; religious aspects; ritual traditional costume; props;

ВОВЕД

Меѓу најстарите музичко-фолклорни творби, кои заземаат видно место во животот на традиционалната заедница, се обредите и обичаите, кои сликовито ја претставуваат духовната и културната историја на еден народ. Женските обредни поворки претставуваат дел од традицијата во која обредните дејства се во тесна врска со традиционалната песна и игра што ги следи. Тргувајќи од нераскинливоста на оваа врска, во овој труд ќе стане збор за лазарските обредни поворки, при што ќе се даде акцент на лазарските поворки од пределот Бојмија, со своите етнокоролошки особености и карактеристики. Овие обредни поворки ќе бидат обработени од повеќе аспекти, при што ќе се задржиме на функционалната, текстуалната, изведбената и етнокоролошката анализа на песните.

ЕТНОГРАФСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПРЕДЕЛОТ БОЈМИЈА

Етничкиот предел Бојмија е дел од Гевгелиската Котлина сместена помеѓу Демир Капија на север и Циганската Клисура на југ, од двете страни на реката Вардар, односно започнувајќи од Демир Капија, па сè до гратчето Кукуш. (Јаневски, 2013: 58) До крајот на XIX век населението главно било македонско и еден помал дел на турско население, а денес се сретнува и влашко население во одредени села. Со погодните климатски услови се условило одгледување на разни земјоделски култури, така што земјоделството се јавува како главна стопанска гранка. Посебна важност во народното стопанство има и одгледувањето на свилена буба,

INTRODUCTION

Among the oldest musical-folkloric works, which occupy a prominent place in the life of a traditional community are the rituals and customs, which vividly represent the spiritual and cultural history of a nation.

Women's ritual processions are a part of the tradition in which the ritual actions are closely related to the traditional song and dance that follows them. Starting from the indissolubility of this relationship, this paper will focus on the Lazarus ritual processions, emphasizing the Lazarus processions from the region of Boymia, with its ethnocoreological peculiarities and characteristics. These ritual processions will be treated from several aspects, focusing on the functional, textual, performance and ethnocoreological analysis of the songs.

ETHNOGRAPHIC CHARACTERISTICS OF THE BOYMIA REGION

The ethnic region of Boymia is part of the Gevgelija Valley located between Demir Kapija in the north and the Gypsy Canyon in the south, on both sides of the Vardar River, starting from Demir Kapija and extending all the way to the small town of Kukush (Janovski, 2013: 58). Until the end of the 19th century, the population was mainly Macedonian, with a smaller Turkish population, and today, there is also a Vlach population in certain villages. With the favorable climate conditions, the cultivation of various agricultural crops has been conditioned, so that agriculture appears as the main economic branch. The cultivation of silkworms, that is, the domestic production of silk, is of particular

односно домашното производство на свила (Здравев, 1996: 146).

Бојмија е дел од Средновардарската етнографска целина која го зафаќа средниот и еден мал дел од јужното Повардарије. Почнувајќи на север, преку Таорската Клисура се граничи со Скопска Блатија, а преку Крива Река со пределите Средорек, Жеглигово и Славиште. На северо-исток зафаќа дел од Кратовко и Кочанско Поле, на исток граница се планините Плачковица, Огражден и Беласица, на југ се простира до Солунско Поле, а на запад граничи со пределите Мариово и Прилепско Поле. До крајот на XIX век најбројно било македонско население, а голем процент укажува и на турско население. Бројноста на турското население се појавила како резултат на колонизацијата што Турците ја спроведувале со цел за обезбедување на важна комуникација преку Вардарската Долина. Во некои предели е забележан и мал процент на исламизирани Македонци, Власи и мал број доселени Албанци (Здравев, 1996: 132). Во пределот Бојмија има голем број села, од кои дел се со Македонско, а дел со влашко население. Едни од поголемите села се и селата Миравци и Давидово.

ЕТНОКОРЕОЛОШКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЛАЗАРСКИТЕ ОБРЕДНИ ПОВОРКИ

Лазарските ороводни песни од етничкиот предел Бојмија, ја претставуваат една од најстарите обредно-пејачки форми на просторот на Македонија. Со своите стилски карактеристики и специфичности, тие оставаат голема трага во традиционалната духовна култура,

importance in the national economy. (Здравев, 1996:146).

Boymia is part of the Central Vardar ethnographic unit, that covers the central and a small part of southern Povardarie. Starting in the north, through the Taor Canyon, it borders Skopska Blatija, and through Kriva River, with the regions of Sredorek, Zheglicovo and Slavishte. In the northeast, it covers part of Kratovo and Kochani Field, in the east it is bordered by the Plachkovitsa, Ograzhden and Belasica mountains, in the south it extends to Solunsko Field, and in the west, it borders with the regions of Mariovo and Prilep Field. Until the end of the 19th century, the Macedonian population was the most numerous, and a large percentage also indicates a Turkish population. The size of the Turkish population appeared as a result of the colonization carried out by the Turks in order to ensure important communication through the Vardar Valley. In some areas, there is a small percentage of Islamized Macedonians, Vlachs, and a small number of Albanian immigrants (Здравев, 1996: 132). The Boymia region contains a large number of villages, some with a Macedonian population and some with a Vlach population. Some of the larger villages include Miravci and Davidovo.

ETHNOCOREOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE LAZARUS RITUAL PROCESSIONS

The Lazarus folk dance songs from the ethnic region of Boymia represent one of the oldest ritual-singing forms in the area of Macedonia. With their stylistic characteristics and specific features, they have left a significant mark on the traditional spiritual culture,

која денес и не е толку позната кај народот и публиката. При теренските истражувања најдовме на информации кои јасно може да ги разграничат видовите лазарски песни кои се сретнуваат во овој предел, а со тоа се направи простор за класификација на истите.

Следејќи го текстуалниот текст на лазарските песни, може да се забележи дека песните се со наменски карактер, а секоја песна поединечно е посветена на одреден член од фамилијата. Во изведбата на лазарските песни честа, но и задолжителна појава е рефренот „Лазаре“ или „Ој, Лазаре“. Како што вели и авторот Никифор Робовски, лазарските песни се едни од најпрепознатливите пролетни обредни песни токму поради нивниот специфичен рефрен (Робовски, 1989: 209). Овој тип рефрени, кај овие песни се сретнува само во една група, односно само кај песните кои ги пеат додека шетаат низ селото, односно додека одат по патот и кога влегуваат во дворот на куќата. Како што веќе напоменавме, лазаренките во овој предел, на лазара одат два дена, и во саботата и во неделата, а по тој повод, имаат и различни песни коишто ги изведуваат додека одат по патот, наменети токму за денот кога лазаруваат:

*Ej, Лазаре, Лзаре,
море младо војниче.
Чиј са вија дворуве
с бел босилјук митени
с црвен стратур ринани?*

Оваа песна ја изведуваат во саботата на Лазарева сабота, додека пак, во неделата на Цветници ја пеат песната:

*Ој, неделољо, недељо,
наша ти си разделба.*

which is not as well-known among the general population and the audience nowadays. During the field research, we came across information that can clearly distinguish the types of Lazarus songs encountered in this region, allowing for their classification.

Following the textual content of the Lazarus songs, it can be observed that these songs have a purposeful character, with each song dedicated to a specific family member. In the performance of the Lazarus songs, a common and obligatory occurrence is the chorus “Lazare” or “Oj, Lazare”. As the author Nikifor Robovski notes, Lazarus songs are among the most recognizable spring ritual songs precisely because of their specific chorus (Robovski, 1989: 209). This type of chorus is found only in one group of songs, specifically in the songs sung while walking through the village, along the road, and when entering the courtyard of a house. As previously mentioned, in this region, the Lazarenki perform the ritual for two days, on Saturday and Sunday, and on this occasion, they have various songs that they perform while walking along the road, intended precisely for the day of Lazarus:

*Ej, Lazare, Lazare,
More mlado vojniche.
Chii sa vija dvoruve
S bel bosiljuk miteni
S crven stratur rinani?*

This song is performed on Lazarus Saturday, while on Sunday (Cvetnici), they sing the song:

*Oj nedeljo, nedeljo,
Nashi ti si razdelba,*

*Чиј са вие дворуве
с бел босилјук митени
с црвен стратур ринани?*

Овие песни се изведувале и кога лазаренките влегувале во дворовите на куќите, со што имале функција на најава дека се пристигнати. Додека се движат низ селото, лазаренките се наредени во колона, две по две, а песните ги изведуваат антифоно, односно првата група од две девојки го пее првиот стих, втората група вториот стих и сè така до крајот на песната, а потоа започнуваат одново. Антропологијата на држење на рацете е под рака, а првата лазаренка, која во нивната терминологија е позната како танчарка (Тановић, 1927: 47), во раката носи обреден реквизит кошница во кој ги собираат даровите од домаќините. Се движат со едноставни синхронизирани движења, ритмички распределени во согласност со ритмот и мелодиската линија на песната.

Овој тип песни се пеат додека лазаренките шетаат по патот, а се пее и на крајот од лазарувањето. По завршувањето на своето лазарување, лазаренките се собираат кај една од другарките и таму си приготвуваат вечера. По вечерата, тие излегуваат во селото и го испраќаат Св. Лазар шетајќи низ селото. Кога ќе дојдат до одредено место, застануваат, и секоја од лазаренките од својата носија кине по некое конче и го врзуваат за одредено дрво (Тановић, 1927: 48), пеејќи ја песната:

*Еј, Лазаре, Лазаре,
море младо војниче.
Уд гудина сус здраве,
па наваќи да дојдиш!*

Ритмичката структура е секогаш едноставна и рамноделна кога станува збор

*Chij sa vie dvoruve
S bel bosiljuk miteni
S crven stratur rinani?*

These songs were also performed when the Lazarenki entered the courtyards of the houses, serving as an announcement of their arrival. While moving through the village, the Lazarenki are arranged in a column, two by two, and they sing the songs antiphonally, meaning the first group of two girls sings the first verse, the second group sings the second verse, and so on until the end of the song, then they start again. The anthropology of holding hands is significant, with the first Lazarenka girl, known in their terminology as a dancer (Тановић, 1927: 47), carrying a ritual prop, a basket, in which they collect the gifts from the hosts. They move with simple synchronized movements, rhythmically distributed in accordance with the rhythm and melodic line of the song.

This type of songs are sung while the Lazarenki are walking along the road, and they are also sung at the end of the ritual. After finishing the ritual, the Lazarenki gather at a friend's house, where they prepare dinner. After dinner, they go out into the village and escort St. Lazarus by walking through the village. When they reach a certain spot, they stop, and each of the Lazarenki tears a string from her costume and ties it to a certain tree (Тановић, 1927: 48), singing the song:

*Ej, Lazare, Lazare,
More mlado vojniche.
Ud gudina sus zdrave,
Na navakji da dojdish!*

The rhythmic structure is always simple and duple when it comes to

за обредните пејачки форми. Лазарските песни кои се изведуваат додека лазарките се движат по патот, се секогаш во 2/4 рамноделен ритам, како што и природно би се синхронизирало со движењето.

Горенаведените примери од песни, се едни од најпечатливите за овој предел. Тие и ден денес се задржани во сеќавањата на жителите кои сè уште се способни да ги изведат со целосен текст и чиста мелодиска линија. Авторката Величковска, забележува уште неколку песни кои се изведувале додека лазаренките оделе по патот. Тоа се три песни, кои се дел од архивот на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје, забележани во 1979 година од страна на Ѓорѓи Ѓорѓиев во селата Миравци и Петрово, а дешифрирани и мелографирани од страна на Родна Величковска (Величковска; Петровска-Кузмановска, 2021: 157–160). Овие песни, денес не може да се сретнат на теренот, ниту пак, да се изнуди поттик кај информаторите за нивно сеќавање. Може да се претпостави, дека во период на социјално-временски промени, се занемерила практиката на лазарување, а оттаму започнало и постепено изоставување на обредните лазарски песни кои некогаш се изведувале на теренот. Кога би го анализирале текстот на овие песни, може јасно да забележиме дека не станува збор за песни кои се наменети за одреден член од семејството, туку дека се песни кои се изведуваат додека лазарките одат по патот низ селото. Во текстовите на песните се споменуваат одредени локални знаменитости:

*... На сред градо висок сарај,
на сарајо бели були...*

ritual singing forms. Lazarus songs sung while the Lazarenki move along the road are always in a 2/4 duple rhythm, naturally synchronized with their movements.

The examples of songs mentioned above are some of the most remarkable in this region. They are still retained in the memories of the residents who are capable of performing them with complete lyrics and a clear melodic line. The author Velichkovska notes several songs that were sung while the Lazarenki walked along the road. These are three songs that are part of the archive of the Institute of Folklore “Marko Cepenkov” in Skopje, recorded in 1979 by Gjorgji Gjorgjiev in the villages of Miravci and Petrovo, and deciphered and transcribed by Rodna Velichkovska (Velichkovska; Petrovska-Kuzmanovska, 2021: 157–160). These songs cannot be found in the field today, nor can they be elicited from informants' memories. It can be assumed that during a period of social and temporal changes, the Lazarus practice was neglected, and from there began the gradual omission of the ritual Lazarus songs that were once performed in the field. When analyzing the texts of these songs, it becomes clear that they are not intended for a specific family member but are songs sung while the Lazarenki walked along the village. The lyrics of the songs mention certain local landmarks:

*... Na sred grado visok saraj,
na sarajo beli buli...*

Може да се сретнат зборови на обраќање кон целото село и сите селани:

*... Ej selani, ej slushnajte
jaska sega што ќе кажум...*

Како што напоменавме погоре, самите текстови на песните упатуваат на тоа дека овие песни се изведувале додека лазарките оделе по патот низ селото.

Песните се изведуваат во 3/4 рамноделен ритам или рубато ритам. Може да констатираме дека во пределот Бојмија, песните кои се изведувале додека лазарките оделе по патот, имаат три различни мелодиски линии. Денес на теренот може да се сретне само една мелодиска линија од овие песни, додека пак, другите две се забележани во пишаните извори. И покрај тоа што овие песни се пееле по патот, сепак секоја песна имала определено време и место кога се изведувала, па оттука може да направиме една временска поделба на песните: песни кои се пееле на Лазарева сабота; песни кои се пеат во недела на Цветници; песни кои се пеат за испраќање на Св. Лазар; песни кои се пеат и двата дена.

Во втората група песни, спаѓаат оние песни кои се изведуваат со стоење, односно додека лазаренките стојат во место. Овие песни се со наменски карактер, посветени на одреден член од фамилијата, со цел да придонесат здравје, среќа и берикет на тој член. Се изведуваат антифоно, како и останатите песни, каде првата група го пеат првиот стих од песната, втората група вториот стих и така додека не заврши песната, а потоа продолжуваат со нова песна. Додека ги изведуваат овие песни, лазаренките се поставени во отворен

Words addressed to the whole village and all the villagers can be found:

*... Ej selani, ej slushnajte
Jaska sega што ќе кажум...*

As mentioned earlier, the lyrics of the songs themselves indicate that these songs were sung while the Lazarenki were walking along the road through the village.

The songs are performed in a 3/4 duple rhythm or rubato rhythm. We can observe that in the Boymia region, the songs sang while the Lazarenki were walking along the road, have three different melodic lines. Today, in the field, only one of these melodic lines can be found, while the other two have been documented in written sources. Despite the fact that these songs were sung along the road, each song had a specific time and place where it was performed, so we can make a temporal division of the songs: songs that were sung on Lazarus Saturday, songs sung on Sunday (Cvetnici), songs that were sung to send off St. Lazarus, and songs sung on both days.

The second group of songs includes those songs that are sung while standing, that is, while the Lazarenki are standing still. These songs have a specific purpose, dedicated to a particular family member, with the intention of contributing to their health, happiness, and prosperity. They are sung antiphonally, like the other songs, where the first group sings the first verse of the song, the second group sings the second verse, and so on until the song is completed, and then they continue with a new song. While performing these songs, the Lazarenki are positioned in an open semicircle,

полукруг, фатени под рака, свртени кон влезот од куќата. Овие песни ги изведуваат исклучиво во дворот на куќата, односно по благословот којшто го даваат на домаќините: Да се здрави и живи домаќините, да си пречекате, поубаво да си дочекате!

Нагласувајќи го наменскиот карактер на втората група лазарски песни, може да се забележи дека во овие песни, целосно е изоставен рефренот како карактеристична појава за обредното пеење. Текстот на песните е со наменски карактер, но во ниеден момент не се споменува рефренот Лазаре, кој е карактеристичен за лазарските песни, не само во овој етнички предел, туку и во останатите предели во Македонија.

Во оваа група песни спаѓаат оние песни кои се пеат во статична положба, односно песни во кои се стои. Немаат игроорен образец, но затоа за изведбата на овие песни е специфично тоа што се појавуваат повеќе различни мелодиски линии во песните. И покрај тоа што песните се изведуваат во исто село, тие ја менуваат својата мелодиска линија. Денес на теренот може да се сретнат мал број песни кои се останати во сеќавањата на жителите, додека пак, пишаните извори избобилуваат со голема бројност на песни од оваа група. Најкарактеристични и најпознати песни кај населението денес се оние кои се пеат за: мало машко дете; мало женско дете; неженет син – ерген; девојка спремна за мажење; домаќин, повозрасен човек.

Третата група лазарски песни ги носат симболиките на најстарата и најавтентична форма на изведување обредните песни. Тие ја презентираат синкретичната врска

holding hands, facing towards the entrance of the house. These songs are performed exclusively in the courtyard of the house, after receiving the blessing from the hosts: May the hosts be healthy and alive, welcome and be welcomed nicely!

By emphasizing the purposeful character of the second group of Lazarus songs, it can be noted that in these songs, the chorus, which is a characteristic feature of ritual singing, is completely omitted. The lyrics of the songs are of purposeful character, but at no point is the Lazarus chorus mentioned, which is characteristic of Lazarus songs not only in this ethnic region but also in other regions in Macedonia.

In this group of songs, there are those that are sung in a static position, meaning songs where the participants stand. These songs do not have a dance pattern, but what is specific about the performance of these songs is that they feature multiple different melodic lines within the songs. Despite the fact that these songs are performed in the same village, they change their melodic line. Today, in the field, you can encounter a small number of songs that have been retained in the memories of the residents, while written sources abound with a large number of songs from this group. The most characteristic and well-known songs among the population today are those sung for: a young male child; a young female child; a bachelor; a girl ready for marriage; host, an elderly man.

The third group of Lazarus songs carries the symbolism of the oldest and most authentic form of performing ritual songs. They present the syncretic relationship between the dance and the

помеѓу оротото и песната, каде истовремено ја изведуваат песната и играат одреден игроорен образец.

Како и кај сите останати ороводни лазарски песни, така и во овој предел игроорниот образец спаѓа во типот на едноставни и малку сложени форми, односно, појава на една или две игроорни форми кои се повторуваат во текот на изведбата на песната (Јаневски, 2014: 5). Следејќи ја базата на игроорниот образец, станува збор за игроорен образец од типот на оротото Лесното, во нивната терминологија познато како Влечарката. Додека ги изведуваат овие песни со играње, лазарките се поставени во отворен полукруг и се држат под рака. Прва на оротото секогаш игра главната лазаренка наречена Танчарка, која има главна функција во поворката (добро да ги познава текстовите и функцијата на песните, да поседува одлични играчки и пејачки вештини). При играњето, оротото се движи кон десно со едноставни синхронизирани движења. И самиот назив на оротото Влечарката ни укажува на стилската изведба на образецот, поточно тој се изведува со потклекнати колена и привлекување на нозете.

Метроритмичката структура кај овие песни излегува од општопоста-вените рамки за ритмиката кај лазарските ороводни песни. Во овој случај, станува збор за појава на нерамноделен ритам од $5/8$ (2+3), кој е доста карактеристичен за нашето поднебје, но кога станува збор за лазарските ороводни песни, нерамно-делните ритмови не се честа практика. Па оттука може да заклучиме дека овој тип песни се издвојуваат со својата специфика и карактеристика во однос на ритмичката структура.

song, where the participants simultaneously sing the song and perform a specific dance pattern.

As with all other folk dance Lazarus songs, the dance pattern in this region falls into the category of simple and slightly more complex forms, meaning the appearance of one or two dance patterns that are repeated during the song performance (Јаневски, 2014: 5). Following the base of the dance pattern, it is an example of the Lesnoto folk dance type, known in their terminology as Vlecharkata. While performing these songs with dancing, the Lazarenki are arranged in an open semicircle, holding hands. The main Lazarenka, known as the dancer (Tancherka), always leads the dance and has a primary function in the procession (knowing the lyrics and the function of the songs well, possessing excellent dancing and singing skills). During the dance, the folk-dance moves to the right with simple synchronized movements. The name Vlecharka itself indicates the stylistic performance of the dance pattern, as it is performed with bent knees and dragging the legs.

The metrorhythmic structure in these songs deviates from the established framework for the rhythmicity of folk dance Lazarus songs. In this case, we are dealing with an appearance of an uneven rhythm of $5/8$ (2+3), which is quite characteristic of our region but not commonly found in the folk dance Lazarus songs. From here, we can conclude that this type of songs stand out with their specificity and characteristic in terms of rhythmic structure.

Како и во песните кои се пеат со стоење, така и во овие песни се препознава наменската функција, со цел да се придонесе благослов, среќа, здравје и берикет на одделни личности. Може да се забележи дека песните кои се изведуваат со играње имаат една единствена мелодиска линија, односно сите песни се изведуваат на иста мелодија, додека пак, текстот се менува според наменската функција.

Во гореспомнатите две групи песни, може да се забележат повеќе различни мелодиски линии, а во оваа група песни мелодиската линија е иста, што всушност претставува една карактеристична појава за овој предел, покрај промената на метроритмичката структура на песните. Во пишаните извори имаме голем број регистрирани песни кои, според текстуалната анализа може да претпоставиме дека припаѓаат на оваа група ороводни песни, но не постојат мелографски и кинетографски записи на истите, забележани од страна на Стеван Тановиќ уште во почетокот на XX век (Тановиќ, 1927: 49–56). Кај населението денес се задржани само неколку песни од оваа група, каде при теренските истражувања имавме прилика да ги забележиме како аудиовидео материјал, а тоа се песни за: домаќинот; роднини – братучеди; оженет син.

Ороводните лазарски песни во етничкиот предел Бојмија се доста карактеристични и со своите специфики се издвојуваат како уникатни за нашето поднебје. Една од тие специфичности, како што наведовме и погоре е нерамноделната метроритмичка структура со 5/8 ритам. Игоорниот образец од

As in the songs performed while standing, these songs with dancing are recognizable for their intended function, which is to contribute blessings, happiness, health, and prosperity to individuals. It can be noticed that the songs performed with dancing have a single melodic line, meaning all the songs are sung to the same melody while the lyrics change according to the intended function.

In the aforementioned two groups of songs, multiple different melodic lines can be observed, whereas in this group of songs, the melodic line remains the same, which actually represents a characteristic phenomenon for this region, in addition to the change in the metro-rhythmic structure of the songs. In written sources, there is a large number of registered songs that, according to textual analysis, can be assumed to belong to this group of folk dance songs, however, there are no melographic and kinetographic records of them, noted by Stevan Tanovich in the early 20th century (Tanovich, 1927: 49-56). Nowadays, only a few songs from this group have been preserved among the local population, and during field research, we had the opportunity to record some of them as audiovisual material, and these are songs about: the host; relatives – cousins; married son.

The folk dance Lazarus songs in the Boymia ethnic region are quite characteristic and with their specifics, they stand out as unique to our region. One of those specificities, as mentioned above, is the non-duple meter structure with a 5/8 rhythm. The folk dance pattern of the type known as Vlecharkata or today

типот на ороото Влечарката, или денес кај нас познато како Правото или Три напред, едно назад. Во однос на обредно-магиската функција, тие спаѓаат во песни со наменски карактер, кои имаат за цел да придонесат здравје, среќа и благосостојба во семејствата и на одделни членови од фамилијата.

ЕТНОКОРЕОЛОШКА АНАЛИЗА НА ОРОВОДНИТЕ ПЕСНИ

Назив на песната: *Ej Lazare, Lazare*
Дијалектолошко подрачје: Јужно дијалектолошко подрачје

Етнички предел: Бојмија

Извори: Величковска, Родна, Петровска-Кузмановска, Катерина, (2021). *Лазарската обредно-пејачка традиција во Македонија*, Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје; Стамков, Ристо, (2018). *Лазарски народни песни од Јужно Повардарје*, Богданци; Тановиќ, Стеван, (1927). *Српски народни обичаји у Ђевђелиској кази*, СЕЗб. VI, Београд; Сопствени теренски истражувања.

Учесници: Во минатото учествувале девојки и вереници на возраст од 10 до 20 години.

Облик (форма): Во паровна форма по две, поставени во колона.

Држење на рацете: Се држат под рака, левата рака е свиена во пределот на стомакот, а со десната рака се држат за лактот на девојката до нив.

Карактер - намена: Песната има обреден карактер. Се пее кога лазарките се движат по патот, односно кога влегуваат во дворот на куќата. Во сабота на Лазарева сабота.

Музичка придружба: Нема музичка придружба, песната се изведува акапела.

Метроритмичка структура: 2/4 такт.

known in our country as Pravoto or Three steps forward, one step back. In terms of their ritual-magical function, they belong to songs with a purposeful character, aiming to contribute to the health, happiness, and well-being of families and individual family members.

ETHNOCOREOLOGICAL ANALYSIS OF THE FOLK DANCE SONGS

Title of the song: *Ej Lazare, Lazare*
Dialectological region: Southern dialectological region

Ethnic region: Boymia

Sources: Velichkovska, Rodna, Petrovska-Kuzmanovska, Katerina, (2021). *The Lazarus ritual-singing tradition in Macedonia*, "Marko Cepenkov" Institute of Folclore, Skopje; Stamkov, Risto, (2018). *Lazarus folk songs from South Povardarie*, Bogdanci; Tanovich, Stevan, (1927). *Serbian folk customs in Gevgelian kazi*, SE3b, VI, Belgrade; Own field research.

Participants: In the past, girls and fiancés aged between 10 and 20 participated

Shape (form): In the form of pairs of two, placed in a column

Holding hands: They hold hands, with the left hand bent in the abdominal area, and the right hand holding the elbow of the girl next to them.

Character - Purpose: The song has a ritual character. It is sung when the Lazarenki are moving along the road or when they enter the yard of a house. It's performed on Lazarus Saturday.

Musical accompaniment: There is no musical accompaniment; the song is performed acapella.

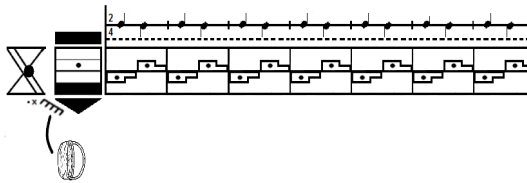
Metrorhythmic: 2/4

Текст:

*Еј, Лазаре, Лзаре,
море младо војниче, и!
Чиј са вија дворуве
с бел босилјук митени,
с бел босилјук митени,
с црвен стратур ринани?*

Мелогографски запис:**Lyrics:**

*Ej, Lazare, Lazare,
More mlado vojniche. i!
Chii sa vija dvoruve
S bel bosiljuk miteni,
S bel bosiljuk miteni,
S crven stratur rinani?*

Melographic record:**Кинетографски запис:****Kinetographic record:****Содржина на игроорен образец:**

Девојките се поставени во колона две по две. Телото е свртено кон напред, тежината е на лева нога, првата лазарска во раката држи обреден реквизит *кошница*. Игроорниот образец се состои од синхронизирани движења кон напред. Влегува во типот на едноставни игроорни образци, се состои од една форма А, која континуирано се повторува до крајот на песната. А + А + А...

Content of the folk dance pattern:

The girls are arranged in a column, two by two. Their bodies are facing forward, with the weight on the left leg. The first Lazarenka holds a ritual prop, a basket, in her hand. The dance pattern consists of synchronized movements forward. It falls into the category of simple dance patterns, consisting of one form A, which is continuously repeated until the end of the song. A + A + A...

Назив на песната: *Имала мајка син питимија*

Дијалектолошко подрачје: Јужно дијалектолошко подрачје

Етнички предел: Бојмија

Извори: Величковска, Родна, Петровска-Кузмановска, Катерина, (2021). *Лазарската обредно-пејачка традиција во Македонија*, Институт за фолклор „Марко Цепенков“, Скопје; Стамков, Ристо, (2018). *Лазарски народни песни од Јужно Повардарје*, Богданци; Тановиќ, Стеван, (1927).

Title of the song: *Imala majka sin pitimija*

Dialectological region: Southern dialectological region

Ethnic region: Boymia

Sources: Velichkovska, Rodna, Petrovska-Kuzmanovska, Katerina, (2021). *The Lazarus ritual-singing tradition in Macedonia*, “Marko Cepenkov” Institute of Folclore, Skopje; Stamkov, Risto, (2018). *Lazarus folk songs from South Povardarie*, Bogdanci; Tanovich,

Српски народни обичаји у Ђевђелиској кази, СЕЗб. VI, Београд; Сопствени теренски истражувања.

Учесници: Во минатото учествувале девојки и вереници на возраст од 10 до 20 години.

Облик (форма): Отворен полукруг или права лесе.

Држење на рацете: Се држат под рака, левата рака е свиена во пределот на стомакот, а со десната рака се држат за лактот на девојката до нив.

Карактер – намена: Песната има обреден карактер. Наменета е за мало машко дете.

Музичка придружба: Нема музичка придружба, песната се изведува акапела.

Метроритмичка структура: 2/4 такт.

Текст:

Имала мајка син питимија,
син питимија.
Си го пуштила поп да се учи,
поп да се учи.
Си го пуштила за три години,
за три години.
Он се научил за три месеци,
за три месеци.
И го викале дете да крсти,
дете да крсти.
Дете да крсти, име да кладе,
име да кладе.
Он си забравил темјан и восок,
темјан и восок.
Темјан и восок и бела книга,
и бела книга.
И бела книга и црно писмо,
и црно писмо.

Мелографски запис:

Stevan, (1927). *Serbian folk customs in Gevgelian kazi*, SE3b, VI, Belgrade; Own field research.

Participants: In the past, girls and fiancés aged between 10 and 20 participated

Shape (form): Open semicircle or straight line

Holding hands: They hold hands, with the left hand bent in the abdominal area, and the right hand holding the elbow of the girl next to them.

Character - Purpose: The song has a ritual character and is intended for a young male child.

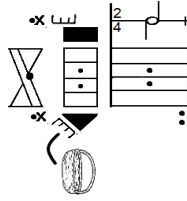
Musical accompaniment: There is no musical accompaniment; the song is performed acapella.

Metrorhythmic: 2/4

Lyrics:

Imala majka sin pitimija,
sin pitimija.
Si go pushtila pop da se uchi,
pop da se uchi.
Si go pushtila za tri godini,
za tri godini.
On se nauchil za tri meseci,
za tri meseci.
I go vikale dete da krsti,
dete da krsti.
Dete da krsti, ime da klade,
ime da klade.
On si zabravil temjan i vosok,
temjan i vosok.
Temjan i vosok i bela kniga,
i bela kniga.
I bela kniga i crno pismo,
i crno pismo.

Melographic record:

Кинетографски запис:**Kinetographic record:****Содржина на игроорен образец:**

Девојките се поставени во отворен полукруг или права лесе. Телото е свртено кон центар, тежината е на двете нозе, првата лазарска во раката држи обреден реквизит *кошница*. На оваа песна нема игроорен образец, девојките стојат во место за време на изведбата на песната.

Content of the folk dance pattern:

The girls are arranged in an open semicircle or straight line. Their bodies are turned toward the center, and their weight is on both legs. The first Lazarenka holds a ritual prop, a basket, in her hand. In this song, there is no dance pattern; the girls stand still during the performance of the song.

Назив на песната: *Јанко ле, Јанко влаинко*

Дијалектолошко подрачје: Јужно дијалектолошко подрачје

Етнички предел: Бојмија

Информатори: Сопствени теренски истражувања.

Учесници: Во минатото учествувале девојки и вереници на возраст од 10 до 20 години.

Облик (форма): Отворен полукруг.

Држење на рацете: Се држат за појас.

Карактер - намена: Песната има обреден карактер. Наменета е за домаќинот.

Музичка придружба: Нема музичка придружба, песната се изведува акапела.

Метроритмичка структура: 5/8 такт.

Текст:

*Јанко ле, Јанко влаин,
Јанко ле, Јанко влаинко!
Навишај перо висо,
навишај перо високо!
Дур до солунски чарши,
дур до солунски чаршии!*

Мелографски запис:

Title of the song: *Janko le, Janko vlainko*

Dialectological region: Southern dialectological region

Ethnic region: Boymia

Informants: Own field research

Participants: In the past, girls and fiancés aged between 10 and 20 participated

Shape (form): Open semicircle

Holding hands: They hold by their belts.

Character - Purpose: The song has a ritual character and is intended for the host.

Musical accompaniment: There is no musical accompaniment; the song is performed acapella.

Metrorhythmic: 5/8

Lyrics:

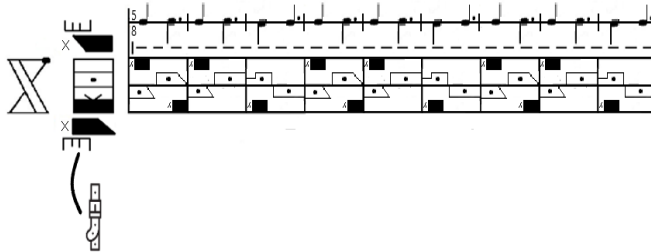
*Janko le, Janko vlain,
Janko le, Janko vlainko!
Navishaj pero viso,
Navishaj pero visoko!
Dur do solunski charshi,
Dur do solunski charshii!*

Melographic record:

Кинетографски запис:

Kinetographic record:

Содржина на игроорен образец:
Девојките се поставени во отворен полукруг. Телото е свртено косо десно, тежината е на лева нога. Игроорниот образец се состои од синхронизирани движења кон косо десно. Влегува во типот на едноставни игроорни образци, се состои од една форма А која се повторува девет пати А + А + А + А + А + А + А + А + А.

Content of the folk dance pattern: The girls are arranged in an open semicircle. Their bodies are turned diagonally to the right, and their weight is on their left leg. The dance pattern consists of synchronized movements to the right diagonal. It falls into the category of simple dance patterns, consisting of one form A, which is repeated nine times (A + A + A + A + A + A + A + A + A).

ЗАКЛУЧОК

За лазарските обредни поворки во пределот Бојмија, може да се каже дека ја имаат една од најавтентичните форми на изведување, а тоа е присуство на ороводните песни, односно синкретизам на орото и песната, кога истовремено пеат и играат. Еден од главните сегменти е класификацијата на лазарските песни. Тие може да ги класифицираме на два начини и тоа: според наменскиот карактер на песните и според начинот на изведување. Според начинот на изведување, присутни се три вида лазарски песни, едните се изведуваат додека одат по патот, другите се изведуваат статично во дворовите од куките, а третите се ороводните песни кои се изведуваат со играње. Се смета дека лазарските

CONCLUSION

For the Lazarus ritual processions in the Boymia region, it can be said that they have one of the most authentic forms of performance, which is the presence of the folk dance songs, a syncretism of the dance and the song, when they sing and dance simultaneously. One of the main segments is the classification of Lazarus songs, which can be classified in two ways: according to the intended character of the songs and according to the way they are performed. According to the method of performance, there are three types of Lazarus songs, some are performed while walking along the road, others are performed statically in the courtyards of houses, and the third category consists of the folk dance

песни се една од најстарите форми на традиционалното пеење, а тоа можеме да го потврдиме и со едноставноста во мелодиските линии кои се со помал амбитус, но и со метроритмичката структура на песните. Главно, лазарските песни се со рамноделна ритмичка структура од 2/4, 3/4 или 4/4 ритам, со исклучок во етничкиот предел Бојмија каде се појавуваат и нерамноделни ритмови како 5/8 ритам. Следејќи го текстуалниот дел од песните, може да забележиме дека во сите три етнички предели се сретнуваат слични, па до некаде и идентични форми на текстовите. Во изведбата на лазарските песни честа, но и задолжителна појава е рефренот „Лазаре“ или „Ој, Лазаре“, а со тоа се едни од најпрепознатливите пролетни обредни песни токму поради нивниот специфичен рефрен.

songs, which are performed with dancing. Lazarus songs are considered one of the oldest forms of traditional singing, which can be confirmed by their simplicity in melodic lines, with a smaller range, and the metrorhythmic structure of the songs. Mainly, Lazarus songs have a duple rhythmic structure of 2/4, 3/4, or 4/4 rhythm, with an exception in the Boymia ethnic region where irregular rhythms like 5/8 appear. Following the textual part of the songs, we can notice that in all three ethnic regions, similar, and sometimes identical forms of lyrics are found. A frequent and obligatory feature in the performance of Lazarus songs is the presence of the chorus “Lazare” or “Oj, Lazare”, and thus they are among the most recognizable spring ritual songs, precisely because of their specific chorus.

БИБЛИОГРАФСКИ РЕФЕРЕНЦИ • REFERENCES

- Величковска, Р; Петровска-Кузмановска, К. (2021). *Лазарската обредно-пејачка традиција во Македонија*. Скопје: Институт за фолклор „Марко Цепенков“.
- Здравев, Ѓ. (1996). *Македонски народни носии I*. Скопје, Р. Македонија: Матица македонска.
- Јаневски, В. (2013). *Етнокоролошки карактеристики на македонските народни ора (по избрани примери)*. Скопје: Институт за фолклор „Марко Цепенков“
- Јаневски, В. (2014). *Форми на македонските играорни обрасци, Илинденски денови, Зборник на трудови VI*. Битола, Р. Македонија: НУ Центар за култура
- Робовски, Н. (1989). *Некои мотиви на македонските пролетни обредни народни песни, Македонски фолклор бр. 43*. Скопје: Институт за фолклор „Марко Цепенков“
- Тановиќ, С. (1927). *Српски народни обичаји у Ђевђелиској кази*, СЕЗБ. VI, Београд, Србија

ИНФОРМАТОРИ • INFORMANTS

- Спасо Маџаров, роден 1933 година во с. Миравци, живее во с. Миравци. • Spaso Madzarov, born 1933 in the village of Miravci, lives in the village of Miravci.
- Благуна Маџарова, моминско презиме Ташева, родена 1936 година во с. Миравци, живее во с. Миравци. • Blaguna Madzarova, maiden name Tasheva, born 1936 in the village of Miravci, lives in the village of Miravci.
- Јелена Атанасова, моминско презиме Андонова, родена 1940 година во с. Миравци, живее во с. Миравци. • Jelena Atanasova, maiden name Andonova, born 1940 in the village of Miravci, lives in the village of Miravci.
- Крсте Атанасов, роден 1940 година во с. Миравци, живее во с. Миравци. • Krste Atanasov, born 1940 in the village of Miravci, lives in the village of Miravci.
- Варвара Ѓорѓиева, родена 1941 година во с. Миравци, живее во с. Миравци. • Varvara Gjorgjieva, born 1941 in the village of Miravci, lives in the village of Miravci.